

LINO AKESOLOREN IZAERA DALA ETA

Aita Linoren bizitzako datuak gero emongo jatzuen “Salmoak” liburuan aurkitzeko aukera izango dozuenez, nik hemen beraren izaeraren zertzelada batzuk bakarrik haizeratu nahi dodaz: Hemen, Diman, jaio zan orain dala ehun urte, eta Begoñako Karmelon hil 1991n.

Nik Aita Lino azken zortzi urteetan ezagutu izan neban, batez be *Karmel* aldizkariko idazlanak zirala eta, baita beraren *Idazlan guztiak* hiru liburukitan argitaratu nituanean be. Horregaitik konfiantza handiz lan egin genduan alkarrekin. Eta *Karmel* eskuan hartuz erraza da konturatzea zelan beti idazlan bat edo bi idazten zituan, hau da, 46 idazlan zortzi urtean, urtero sei bat idazlan.

Esan leiteke, Linok sakatu beharra eukala, berak ekiana danoi eskeintzeko. Hain sakon eta kritikoa izanez, bere kabuz ez zan mugitzen liburuak ateratzera... Esan leiteke lagun bat edo bultzatzaile bat behar ebala bere lanak eta jakintza erakusteko. Konturatu nintzan bere izaeraz jakintsu eta kritikoa zanez, ez ebala ikerketaren lana amaitutzat emoten.

Isilean lan egiten eban, gauzen sakontasunari heldu nahian, inguruari jaramon handirik egin barik.

Gogoratzen naz, behin, haren gelan sartu nintzanean –eta pena izan neban argazki makinarik orduan eskura ez izatea– ikuskizun ederra bizi izan nebala: mahai txikian liburuak zituan, baina bat zabalik, kontzentrazio handiaz irakurtzen, eta alboan katua, jarrita eta burua jasota, liburuko testua irakurri nahian-edo: biak geldu, ekintza berean: liburuaren esan nahia jaso nahian. (Katua bere laguna eban, berak emoten eutson jaten; eta A. Lino hil zanean, eta anbulantzia etxean sartu zanean, katua, urteak komentuan egin arren, desagertu egin zan).

Haren *Idazlan guztiak* ateratzen niharduala eta alkarrizketan genbiltzala zalantza batzuen aurrean erabakiak hartu bear ziran... Haren testuetako bizkaierazko esaera batzuk era ezberdinetan agertzen ziran gauza bera azaltzeko, eta aukeratu beharra egoan; asko kostatzen jakon aukeratzea: esaera biak ontzat hartzen zituan...; eta luze berbetan ekiten eban, esaera biak zirala egokiak eta historian zehar erabiliak, etabar... Nik esaten neutsan: “Bai, Lino, baina, orain aukeratu, biak ezin doguz jarri-eta”... Kosta egiten jakon bat hartu eta bestea iztea, euskeraren aberastasunari eutsi beharrean.

Bere jakintza besteen zerbitzuan jartzen eban apaltasunez, hainbat pertsonari lagunduz... Zenbat lan anonimo egin ete eban bere bizitzan, baita komentuan be...! Hemen norbait, askotan ikasleen bat, argibide bila joaten zanean, ez zan harritzekoa purrustadaka lez hastea; baina hori lehenengo erreakzioa baino ez zan; bere berezko izaera gero erakusten eban: beti lagunduko eutson gogorik onenaz beregana jotzen ebanari. Ez zan bape handigurakoa eta zaratatsua. Jende aurrean omenaldiak esker onez hartu bazituan be, ez eutsen holako gauzei garrantzirik emoten.

Haren izaeraren ezaugarrietariko batzuk, apaltasuna eta egiazaletasuna ziran. Horretan Avilako Teresaren esaera bera egia bihurtuko da Linoren izaeran: “apaltasuna egiaz jarrotea da”.

Halan be, batzuk haren bildur izaten ziran, haren kritika zorrotzaren bildur. Batzuetan bai gogor jotzen eban: egia zale izanik, ikusten ebanean batzuk euren buruak jakintsutzat

edukiz, eta ganora gitxigaz edota euskarari buruzko jakintza gitxigaz liburuak argitaratzen, bere haserrea agertzen eban, baina beti egiaren eta jakintzaren defentsan... Jakintsu batzuk be euren bildurtxoia eukan Linoren iritzien aurrean: adibidez behin, Luis Mitxelenak, hitzaldi baten aurretik isilean Linori esan eutson: “mesedez, zuk ez egin komentariarik, esatekotan gero neuri esan”.

Bere iritzia emon eta egiaren alde egiteko askatasuna eukan, pertsona, idazle eta etorri daitekeen nahigabeak kontuan izan barik. Hau haren kritikazko idazlan ugaritan nabari da.

Eztabaida eta auzi-mauzietan sartzen zanean, ustez behintzat, egiaren alde egitearren sartzen zan; batzuetan idazlan laburretan egingo dau egiaren alde eta arinkeriaz idatzitako idazlanen aurka, umore-tanta batzuk be isuriz; beste batzuetan euskal literaturako balioak aurkituz eta aurkeztuz joango da, edota santu barriak ezagutzera emonaz: adibidez, Dimako Domingo Iturrate eta Rafaela Ibarra, dohatsu barriak etab., / eta bere bizitzako **azken** idazlanean Rafael Kalinowski, karmeldar santuari buruz idatzi eban; orduan katarroa eukala eta, neuk lagundu neutsan: berak bere paperetatik irakurri eta nik idazmakina zaratatsuan idatziz; izenburu hau eukan: “Siberian zigor-lekuetatik santutasunera”. Eta egun batzuk geroago bera joan jakun zerura.

Umorea agertzen be baekian. Ironiaz eta umorez egindako idazlanak be badaukoz Aita Linok. Gizon serioa izanez, baeukan umore eta ironia sena be: adibidez “Itzaldi luzeegiekin kontu” idazlanean Domingo Alberdi abade zentzudunaren esaldi jatorren arabera jardun eban, eta Orduko Khrushev jaunaren zazpi orduko hitzaldia zala-eta...

Markinako karmeldarren komentuan ospatzen ziran Euskal Herriko bertsolarien egun baten, Pilareko egunean, hara deitua izan zan Lino be hitzaldi bat emoteko, eta Linok umorez hasten eban hitzaldia; gaia hau zan: “Bertsolaritza Fernando Amezketarraren garaian”.

Linori jaramon eginez, amaitzen dot: “itzaldi luzeegiekin kontu”.

Julen Urkiza.